

.....

РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

.....

УДК 353.1:37.01

Т. П. Козарь

докторант
Класичного приватного університету

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Досліджуються особливості державного регулювання системи освіти на місцевому рівні. Визначено основні напрями передачі органам місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади та фінансування цих повноважень у повному обсязі за рахунок коштів державного бюджету. Виділено нові функції державного управління регіональною системою освіти, що орієнтуються на розвиток освіти.

Ключові слова: державне регулювання, навчальні заклади, місцеве самоврядування, управління освітою, управління на місцевому рівні, фінансування закладів освіти.

Постановка проблеми. Актуальним завданням нині є розбудова контрольних і стабілізаційних фінансових механізмів, за допомогою яких держава візьме на себе частину ризиків і продемонструє власний рівень довіри до ефективності використання відкритої освітньої системи, не залишаючи при цьому можливостей для зловживань державною підтримкою. Важливими напрямками розвитку функціональної системи вищої освіти України є опанування державою середньоєвропейських орієнтирів, збільшення капіталізації та ліквідності системи вищої освіти України, удосконалення умов і правил державного регулювання, контролю якості освіти на місцевому рівні.

Стан освіти в сучасному світі складний і суперечливий. З одного боку, освіта в ХХ ст. стала однією з найважливіших сфер людської діяльності; величезні досягнення в цій галузі лягли в основу грандіозних соціальних і науково-технологічних перетворень, характерних для минулого століття. З іншого боку, розширення сфери освіти й зміна її статусу супроводжуються загостреннями проблем у цій сфері, які

свідчать про кризу освіти. Також в останні десятиліття в процесі пошуків шляхів подолання кризи освіти відбуваються радикальні зміни в цій сфері й формування нової освітньої системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній теорії та практиці державного управління освітою накопичено достатній досвід у системі управління освітою регіону. До окремих теоретичних і практичних засад державного управління освітою на місцевому рівні звертаються Г. Єльнікова, Л. Карамушка та ін. У їхніх працях висвітлені проблеми розроблення соціально-педагогічних основ управління освітою регіону, моделювання та проектування розвитку регіональної освіти.

Значну цінність становлять праці В. Авер'янова, В. Бакуменка, С. Ніколаєнка та інших, що стосуються різних аспектів теорії й історії державного управління загалом і системи освіти зокрема. Науковці досліджують актуальні проблеми державного управління, зокрема державного регулювання освітніх процесів. Виявлено, що провідною ідеєю робіт сучасних науковців є прагнення об'єктивно оцінити систему державного управління освітою.

Суттєвий вплив на реформування системи державного управління освітою на регіональному рівні має нова філософська парадигма розвитку сучасного суспільства. Соціокультурні зміни в його гуманістичному вимірі (В. Андрущенко, І. Вакарчук, В. Кремень) базуються на ідеї гуманоцентричної переорієнтації змісту управління, характерними ознаками якого є ціннісне спрямування стратегій розвитку регіональної освіти, урахування людського фактора під час формування освітньої політики регіону, створення дієвої системи співробітництва між усіма ланками державного управління, підвищення якості державно-громадської взаємодії в управлінні освітою регіону.

Мета статті – дослідження особливостей державного регулювання порядку фінансування закладів освіти на місцевому рівні, що є основою для визначення шляхів удосконалення регіонального управління для прискорення модернізаційних процесів в освіті. Досягнення зазначеної мети зумовлене виконанням таких завдань: охарактеризувати децентралізацію управління освітою в якості одного з основних напрямів освітньої політики держави; визначити головні проблеми фінансування загальноосвітніх навчальних закладів на місцевому рівні; вивчити перехід від державного до державно-громадського управління освітою.

Виклад основного матеріалу. Сучасна регіональна освітня політика базується на тих же концептуальних засадах, що й загальнодержавна, тому важливими напрямками діяльності державних управлінських структур є забезпечення нових економічних механізмів управління галуззю, зокрема формування ефективного конкурентоспроможного середовища ринкових механізмів, економічне та фінансове регулювання розвитку освітнього простору регіону; створення умов для здобуття якісної освіти, забезпечення доступності освіти для всіх категорій громадян, вироблення та реалізація стратегії розвитку освіти регіону.

Основне призначення державного управління – забезпечення функціонування й розвитку суспільства заради досягнення певної мети. Соціальний меха-

нізм формування та реалізації державного управління можна зобразити у вигляді ланцюга взаємопов'язаних суспільних явищ, опосередкованих державою як суб'єктом управління: потреби – інтереси – цілі – рішення – дії – результати.

У зв'язку з процесами децентралізації загострилися правові проблеми з фінансуванням закладів освіти на місцевому рівні. Згідно з ч. 3 ст. 143 Конституції України держава (під час передачі органам місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади) фінансує здійснення цих повноважень у повному обсязі за рахунок коштів державного бюджету. Зокрема, передача в 2017 р. до місцевих бюджетів професійно-технічних закладів освіти забезпечена коштами державного бюджету лише в частині заробітної плати педагогічного складу. Крім того, на місцеві бюджети передано оплату поточних видатків навчальних закладів, зокрема виплати заробітної плати всім працівникам (крім педагогічних). Звужено права студентів у частині отримання ними стипендій, що не відповідає ст. 22 Конституції України.

Із суттєвим запізненням затверджуються нормативно-правові акти, які повинні забезпечувати процеси фінансування закладів освіти. Зокрема, станом на 15 лютого 2017 р. не затверджені паспорти низки бюджетних програм, відсутній порядок використання освітньої субвенції, порядок використання коштів на надання державної підтримки громадянам з особливими освітніми потребами, порядок використання коштів додаткової дотації на утримання закладів освіти.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додаток 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298» від 14 грудня 2016 р. № 974 передбачено підвищення з – 01 січня 2017 р. на 2 тарифні розряди посадових окладів лише педагогічним працівникам навчальних закладів, які фінансуються за рахунок освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам. Тому загострилася проблема несправедливої оплати праці педагогічних працівників усіх інших закладів і установ освіти – педагогічних працівників

професійно-технічних навчальних закладів, заробітна плата яким сплачується за рахунок місцевих бюджетів, педагогічних працівників системи дошкільної, позашкільної освіти, науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, технікумів, коледжів. Заплановане підвищення посадових окладів педагогічних працівників системи дошкільної, позашкільної освіти, професійно-технічних навчальних закладів лише з 1 вересня 2017 р. є дискримінаційним щодо вказаної категорії працівників. Деякі регіони потребують збільшення дотацій на утримання загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів, зокрема Закарпатська й Тернопільська області потребують збільшення обсягу додаткової дотації на фінансування переданих повноважень з утримання закладів освіти. На сферу науки з державного бюджету України на 2017 р. спрямовується 6 337 185,5 тис. грн, або 0,24% ВВП, з яких із загального фонду – 4 760 105,8 тис. гривень, або 0,18% ВВП. В абсолютних цифрах кошти державного бюджету, що спрямовуються на науку в 2017 р., становлять біля 250 млн євро., тобто менше, ніж отримує провідний європейський університет.

У 2016 р. згідно із Законом України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» був проведений міжнародний аудит національної системи досліджень та інновацій. Представники Європейської комісії констатували високий рівень наукових досліджень і досягнень в Україні, особливо академічної науки. Головним недоліком державної політики в науковій і науково-технічній діяльності визнаний низький рівень її фінансового забезпечення. Міжнародні експерти наголошують на необхідності своєчасної імплементації Закону України «Про наукову й науково-технічну діяльність» і виходу на обсяги фінансування науки, які визначені Законом. У 2016 р. Комітет двічі розглядав питання щодо імплементації Закону України «Про наукову й науково-технічну діяльність». Були прийняті відповідні рішення Комітету, які до цього часу (як і імплементація Закону) практично не виконуються. У результаті складнощі в науковій сфері на по-

чатку 2017 р. значно загострилися. Міністерству освіти й науки України не вистачає 109 715 тис. грн на заробітну плату науковим працівникам, на виплату стипендій Президента для молодих учених, на створення належної матеріально-технічної бази для наукових досліджень. На наукові дослідження Національної академії медичних наук України в 2017 р. передбачено всього 155,8 млн грн, що на 21% менше, ніж у 2016 р. Цих коштів вистачає на заробітну плату тільки 3380 особам. Нині в академії працює 4343 особи, отже, потрібно скоротити 953 особи, тобто 24% від загальної кількості працівників. І це при тому, що в 2016 р. недофінансування академії призвело до скорочення кількості працівників на 20%.

У 2016 р. у Національній академії наук України скорочено 5100 працівників (15%). Виходячи з нових розмірів мінімальної зарплати й ставки I тарифного розряду ЄТС (3200 й 1600 грн), дефіцит фонду оплати праці в Національній академії наук України в 2017 р. становить 452,112 млн грн, що не дозволяє забезпечити режим повної зайнятості та виплату заробітної плати щонайменше 12% працюючих.

У 2016 р. середньомісячна зарплата за всіма видами економічної діяльності в Україні становила 5188 грн, тоді як середня заробітна плата в НАН України дорівнювала 4352 грн, а середня заробітна плата науковців Академії правових наук, які мають докторські та кандидатські наукові ступені, склала близько 3100 грн. Такого низького рівня оплати праці в науковій і освітянській сферах ще ніколи не було.

Починаючи з 2013 р., уряд України відмежовується від реалізації конституційної норми щодо розроблення та здійснення загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального й культурного розвитку України. Постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 710 продовжено практику заборони формування державних цільових програм, отже, зупинено реалізацію Законів України «Про пріоритетні напрями розвитку науки й техніки», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Украї-

ні». Тому наука й освіта випали з економічного процесу й розглядаються урядовцями як елемент суто соціальної політики.

Тривалий час не виконуються норми Указу Президента України від 16 червня 1995 р. № 451/95 щодо оплати праці працівників національних закладів України, ліквідовані програми з оновлення наукових досліджень за допомогою сучасного наукового обладнання.

Бюджетні кошти на освіту й науку в 2017 р. не покривають виплати заробітних плат, стипендій, оплат комунальних послуг і споживання енергоносіїв, виплат на утримання та розвиток матеріально-технічної бази навчальних закладів і наукових установ, на проведення перспективних наукових досліджень, спрямованих на забезпечення обороноздатності та національної безпеки держави. Виникають внутрішні конфлікти в професійно-технічних навчальних закладах, де частина педагогічних працівників, які викладають в одних і тих же групах і в однакових умовах, отримує за уроки різну оплату. Відбувається загрозливе скорочення кількості працюючих у науковій і науково-технічній сферах, посилюється відтік молодих талановитих науковців, їх міграція за кордон. У наукових установах запроваджується режим неповної зайнятості, зменшується обсяг грошового забезпечення працівників, зростає соціальна напруга в трудових колективах, організовуються громадські акції протесту. Утрачається якість освіти та підготовки висококваліфікованих фахівців, особливо за новими сучасними технологіями та структурними змінами в економіці. Виникає реальна загроза руйнації наукових шкіл, проведення сучасних наукових досліджень і наукового супроводу високотехнологічних галузей виробництва.

Відсутність сполучення та спільних інтересів середньої й вищої ланок освіти ускладнює якісну роботу ВНЗ і системи освіти в цілому. Особливого загострення ця проблема набула протягом 2014–2015 рр. у результаті впровадження МОН України так званої «автоматизованої процедури вступу до ВНЗ». Унаслідок цієї процедури вищі навчальні заклади виявилися повністю виключеними з процесу професійної орієнтації школярів, узгодження наскріз-

них програм середньої й вищої освіти, що завдає значної шкоди насамперед технічним ВНЗ і природничим факультетам класичних університетів.

Так, планове держзамовлення станом на початок серпня 2015 р. за напрямом підготовки «фізика» виконане по країні на 54%, за напрямом «прикладна фізика» – на 51%, «математика» – на 81%, з 28 інженерних напрямів, що відповідають структурі базових галузей промисловості України, – у середньому на 70%, що закладає на майбутнє велику системну проблему для економіки й безпеки держави. Також станом на 2015 р. провідні технічні університети країни забезпечують запити зазначених базових галузей промисловості на інженерні кадри лише на 70–75%.

Унаслідок аналізу причин зниження рівня і якості підготовки фахівців із вищою освітою для промисловості України виявлено, що за результатами вступу до ВНЗ у 2015–2016 рр. мають місце такі системні проблеми: діюча система вступу абітурієнтів до ВНЗ повністю демотивує співпрацю загальноосвітньої й вищої шкіл, оскільки абітурієнти зорієнтовані виключно на підготовку до здачі ЗНО, а відбір до ВНЗ здійснюється лише за результатами цього оцінювання й урахування побажань (пріоритетів) самих абітурієнтів; така система повністю виключає доуніверситетську підготовку на базі ВНЗ; у цій системі формування контингенту тих, хто навчається у ВНЗ на основі державного замовлення, здійснюється без урахування потреб регіонів України і потреб базових галузей економіки держави; у той же час запропонований Міністерством освіти й науки проект умов прийому на 2017 р. не зазнав концептуальних змін.

За роки незалежності України суттєво деградувала й підготовка висококваліфікованих робітників через систему професійно-технічної освіти. За цей час кількість таких робітників знизилася вдвічі, з 338 тисяч в 1991 р. до 165 тисяч в 2015 р.

Утрата Україною позицій у підготовці конкурентоспроможного людського капіталу почала безпосередньо впливати на конкурентоспроможність країни у світі. Так, за даними Світового економічного форуму, що відбувся в січні цього року в

Давосі, співпраця української вищої школи й науки з вітчизняною промисловістю в галузі її високотехнологічного переобладнання протягом останніх 15 років була найнижчою в Європі. Цей чинник був одним із головних, що зумовили падіння конкурентоспроможності України, особливо під час глобальної економічної кризи. Так, за індексом глобальної конкурентоспроможності Україна втрачала свої позиції, перейшовши з 67-го місця в 2006 р. на 79-те в 2015–2016 рр. у списку 140 країн світу.

Виробництво в Україні високотехнологічної продукції, яка створюється на основі нових знань, і її експорт протягом останніх 15 років постійно зменшувався. Так, у 2001 р. частка високотехнологічного експорту в загальному експорті України складала 5,5%, а в 2015 – близько 3,5%, тоді як для Китаю, наприклад, цей показник за такий же відрізок часу різко зріс – із 18% до 37%.

Для оцінювання впливу людського капіталу на досягнення головної цілі соціально-економічного розвитку України експерти групи А ввели критерії його конкурентоспроможності в міжнародній кооперації праці. Обсяг освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на 2017 р. передбачений в обсязі 52 593,1 млн гривень. У 2017 р. передбачений новий механізм фінансування загальноосвітніх навчальних закладів. Так, за рахунок освітньої субвенції передбачається лише фінансування заробітної плати педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів, а також професійно-технічних навчальних закладів у частині надання повної загальної середньої освіти. Усі інші витрати, пов'язані з утриманням загальноосвітніх навчальних закладів, зокрема й оплата праці господарського та навчально-допоміжного персоналу, мають здійснюватися за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Для забезпечення фінансування переданих видатків на утримання загальноосвітніх навчальних закладів і медичних закладів Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» передбачена додаткова дотація з державного бюджету в обсязі 14,9 млрд грн для обласних і ра-

йонних бюджетів, а також бюджетів об'єднаних територіальних громад.

Для покриття можливих бюджетних диспропорцій у місцевих бюджетах проектом Закону передбачена стабілізаційна дотація в сумі 2 млрд грн. Розподіл зазначених коштів здійснюватиметься в порядку й на умовах, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 727. Крім того, слід відмітити деякі питання, які були врегульовані щодо фінансування загальноосвітніх навчальних закладів, зокрема підвищення рівня оплати праці педагогічних працівників шкіл. Отже, з 1 січня поточного року здійснене не лише підвищення посадового окладу працівника першого тарифного розряду й посадових окладів працівників усіх інших тарифних розрядів, а й підвищення на 2 тарифні розряди посадових окладів педагогічних працівників, оплата праці яких здійснюється за рахунок освітньої субвенції, тобто педагогічних працівників шкіл і частково педпрацівників професійно-технічних навчальних закладів. Для педагогічних працівників інших навчальних закладів таке підвищення має бути здійснене з 1 вересня 2017 р. Органи місцевого самоврядування можуть приймати власне рішення про підвищення тарифних розрядів педагогічних працівників закладів і установ освіти, що фінансуються за рахунок місцевих бюджетів, до 1 вересня 2017 р.

1 січня 2017 р. набув чинності Закон України «Про державний бюджет на 2017 рік». Пропонуємо аналіз основних показників фінансування галузі освіти. Отже, передбачено додаткову дотацію на утримання закладів освіти й охорони здоров'я в обсязі 14,9 млрд грн, зокрема бюджетам об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ). У поданому урядом попередньому варіанті додаткова дотація для ОТГ не передбачалася. У той же час додаткова дотація не передбачена бюджетам міст обласного значення. На 10,7 млрд грн (на 25,5%) збільшено обсяг освітньої субвенції порівняно з початковим варіантом, поданим КМУ.

На рівень місцевих бюджетів передані всі видатки, крім видатків на оплату праці педагогічних працівників у загальноосвіт-

ніх навчальних закладах (навантаження – 23,5 млрд грн). Із механізму фінансування ПТУ виключено міста обласного значення (освітню субвенцію дозволено спрямовувати на ПТУ, на зазначені видатки закладено 2,2 млрд грн.). Передбачено субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію й оновлення матеріально-технічної бази ПТУ в обсязі 50 млн грн. Окрім того, в держбюджеті передбачено окрему програму щодо фінансування підготовки кадрів у ПТУ в обсязі 120 млн грн. У той же час за містами – обласними центрами залишене фінансування ПТУ, хоча не передбачене доручення передати такі заклади в комунальну власність. МОН розробив відповідний спрощений порядок передачі майна ПТУ в комунальну власність. Очікується його схвалення урядом. Також розпорядженням Кабінету Міністрів України № 994-р від 14 грудня 2016 р. схвалено методичні рекомендації щодо формування регіонального замовлення на підготовку фахівців і робітничих кадрів. Залишене право спрямовувати залишки коштів освітньої субвенції на оновлення матеріально-технічної бази навчальних закладів (його пропонувалося виключити). Також вилучено норми щодо можливості спрямовувати кошти освітньої субвенції на капітальні видатки. Наведемо загальні цифри бюджету 2017 р. у галузі освіти (загальний обсяг освітньої субвенції – 52 593 109,7 тис. грн.). Видання, придбання, зберігання й доставка підручників і посібників для учнів загальноосвітніх навчальних закладів державної та комунальної власності – 392 969,9 тис. грн. Модернізація й оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів – 50 000 тис. грн. Надання державної підтримки людям з особливими освітніми потребами – 209 458,3 тис. грн. Додаткова дотація на утримання закладів освіти й охорони здоров'я – 14 900 000 тис. грн. Підготовка кадрів у професійно-технічних навчальних закладах за професіями загальнодержавного значення – 119 600,8 тис. грн.

Висновки і пропозиції. Пріоритетне завдання в державному регулюванні на

місцевому рівні – підготовка управлінських кадрів, яка полягає у створенні механізмів стійкого розвитку регіонального освітянського простору взагалі та механізмів державного управління підготовкою управлінських кадрів зокрема. Аналіз теоретичних джерел підтверджує, що для досягнення цієї мети слід виконати специфічні регіональні завдання, а саме: забезпечувати вільний доступ молоді до повноцінної якісної освіти згідно з інтересами, нахилами та потребами; розвивати освіту як відкриту державно-суспільну систему на основі розподілу відповідальності між суб'єктами освітньої політики; підвищувати роль усіх учасників освітнього процесу; підвищувати соціальний статус і професіоналізм працівників освіти, забезпечувати їм державну та громадську підтримку. Найважливішою вимогою до управлінських кадрів будь-якого рівня є вміння управляти людьми, тобто знати можливості своїх підлеглих. Отже, постійна увага до підвищення професійної компетентності управлінських кадрів, підготовки державних службовців у системі управління освітою – важлива складова частина державної освітньої політики регіону.

Сучасні спроби реформувати вищу освіту залишаються «косметичними», оскільки вони не мають цілісного, міжгалузевого характеру. Вони жодним чином не пов'язують в єдиний комплекс сектори, що створюють суспільні блага, товари й послуги, і сектори, що здійснюють підготовку кадрів, проведення наукових досліджень, тобто ринок праці та систему підготовки кадрів для нього. У той же час добре відомо, що суспільний прогрес будь-якої країни можливий лише за рахунок створення нею нових, критичних знань і їх ефективного використання національною економікою в міжнародній кооперації праці. Україна почала демонструвати протилежну тенденцію, особливо протягом останніх 15 років. За цей відрізок часу між вітчизняним ринком праці й системою підготовки кадрів для нього суттєво поглибився розрив, що призвело до збільшення диспропорцій між системою освіти України, з одного боку, і потребами економіки й суспільства – з іншого.

Список використаної літератури:

1. Єльнікова Г. Управлінська компетентність / Г. Єльнікова. – К. : Ред. загальнопед. газ., 2005. – 128 с.
2. Карамушка Л. Принцип гуманізації управління як один із провідних принципів освітнього менеджменту / Л. Карамушка // Освіта й управління. – 2002. – Т. 5. – № 4. – С. 41–60.
3. Авер'янов В. Адміністративна реформа. Науково-правове забезпечення / В. Авер'янов // Віче. – 2002. – № 3.
4. Бакуменко В. Тенденції і фактори впливу трансформацій державного управління на прийняття державно-управлінських рішень / В. Бакуменко // Государственное управление. Электронный вестник. – Июнь 2007. – Вып. № 11.
5. Ніколаєнко С. Освіта в інноваційному поступі суспільства / С. Ніколаєнко. – К. : Знання, 2006. – 207 с.
6. Про освіту : Закон України від 23 травня 1991 р. № 1060-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/1060-12>.
7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>.
8. Раймерз Ф. Компетентний діалог: використання досліджень для формування світової освітньої політики / Ф. Раймерз, Н. Мак-Гінн ; пер. з англ. Г. Вець ; ред. К. Сімович. – Л. : Літопис, 2004. – 212 с.
9. Юрчук Л. Тенденції децентралізації управління освітою в Україні / Л. Юрчук // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2009. – Вип. 4. – С. 276–283.

Козарь Т. П. Особенности государственного регулирования порядка финансирования учреждений образования на местном уровне

Исследуются особенности государственного регулирования системы образования на местном уровне. Определены основные направления передачи органам местного самоуправления отдельных полномочий органов исполнительной власти и финансирования этих полномочий в полном объеме за счет средств государственного бюджета. Выделены новые функции государственного управления региональной системой образования, которые ориентируются на развитие образования.

Ключевые слова: государственное регулирование, учебные заведения, местное самоуправление, управление образованием, управление на местном уровне, финансирование учебных заведений.

Kozar T. Peculiarities of state regulation of the order of financing of educational institutions at local level

The peculiarities of state regulation of the education system at the local level are studied. The main directions of the transfer to local self-government bodies of individual powers of executive bodies and financing these powers in full from the state budget funds are determined. New functions of state administration of the regional education system are singled out, they are oriented towards the development of education.

Key words: state regulation, educational institutions, local government, education management, local government, financing of educational institutions.